

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 14.

Sobota, 18. februarja 1933.

Leto VIII.

Program fašizma je edinole nasilje.

Kancler Hitler brez programa.

Kancler Hitler je dvakrat govoril za široko javnost. Prvič svoj programatični govor, drugič v petek, dne 10. t. m.

Njegov petkov govor je bil demagoško proračunan na čutnost šovinistov, ni pa vseboval niti ene resne teze.

Predvsem je pokazal Nemčijo kot razvalino, ki so jo iz nje napravili marksisti, čeprav je predsednik Nemčije že osem let feldmaršal Hindenburg, in so vodili nemško politiko Rathenau, Stresemann in Ebert, ki so tudi v mednarodnem svetu veljali kot dobri politiki. Sodelovali so tudi nemški nacionalci, s katerimi sedi sedaj Hitler v vladi. Obsodil je torej Hitler vse dosedanje politično delovanje v Nemčiji ter bruhal žveplo in ogenj na marksiste in vse politične stranke, ki so po vojni kjerkoli politično sodelovale. Ne bil je s svojim govorom najogabnejše sovraštvo do vsega, kar je bilo in do vseh političnih strank in oseb, ki se politično uveljavljajo.

Večina nemškega naroda se je naučila ceniti demokracijo in republiko. Ali vse to je Hitler opljuval. Bedaki so torej bili vsi, ki so drugače mislili, kakor Hitler.

Proti koncu govora pa se je Hitler ustrašil sam svojih besed. Opazil je svojo nespretnost ter obljuboval, da bo sprijaznil vse sovražne tabore, razne stranke ter odpravil vse razrede. Vsega tega pa ne bo opravil z oznanjevanjem sovraštva, s terorjem, marveč bo pomirjenje samo otežkočal.

Glavna napaka njegovega govora pa obstoja v tem, da se niti z besedami ni dotaknil kakega programa svoje politike. Nobenega problema ni povedal gospod kancler, nobenega dejanja ali akcije, niti teorije ni razvil, kako in kaj namerava storiti za nemški narod.

Zato so Hitlerjeve demagoške fraze samo prazne besede, ki ne morejo zadovoljiti nemških volilcev, ker ti zahtevajo praktično delovanje. Kruha, dela in politične svobode potrebuje nemški narod.

Hitler pa tega ne more razumeti.

Hitler zahteva vrnitev poljskega koridorja in kolonij.

Hitler je dovolil angleškemu oberstu Ethertonu razgovor, ki so ga priobčili angleški, ameriški in francoski listi. Med drugim pravi Hitler, da Nemčija ne bo odnehala, dokler ne doseže enakopravnosti v orožju. Ali naj se Francija razoroži, kakor se je morala Nemčija, ali pa se bo Nemčija oborožila, kakor je oborožena Francija. Takoj po končani vojni je še bilo mogoče delati razlike med zmagovalci in premaganci, ali na tej podlagi vstvarjati svetovni politični in gospodarski red, je nesmiselno. Dalje je izjavil, da bo Nemčija v prvi vrsti zahtevala vrnitev poljskega koridorja, ne bo pa tudi pozabila na vrnitev kolonij.

Japonska je nepopustljiva. Japonska vlada odgovarja na sklep odbora devetnajstogorice, da more biti priznanje neodvisnosti Mandžurske edina garancija miru na Daljnem vzhodu. Japonska je pripravljena razpravljati o vsem drugem, samo o tem vprašanju ne.

Zborovanje gladnih.

Nad 4000 glava množica protestira v Zagorju.

Zagorje je sledilo Trbovljam. Samo, da je to storilo odločnejše, z mobilizacijo ogromne mase gladnih.

Že dalje časa se govori, da namerava Trboveljska družba vsled pomanjkanja naročil za nedoločen čas ustaviti rudnik v Zagorju. Ta vest ni samo globoko pretresla prizadeto delavstvo, temveč tudi vse pridobitne kroge, obrtnike in ostalo prebivalstvo Zagorja in okolice. Že sedaj je beda med tukajšnjim delavstvom in prebivalstvom naravnost obupna, a če bi ustavili rudnik, potem pomeni to za Zagorsko kotlino naravnost katastrofo.

Da se ta nesreča odvrne, se je v Zagorju dne 13. t. m. obdržalo skupno zborovanje vsega prebivalstva, katerega namen je bil, predvsem opozoriti merodajne kroge na katastrofalne posledice, ki se že kažejo, če se gospodarska politika vladnih krogov ne spremeni tako, da se v tem slučaju ne bodo favorizirali pri nabavah premoga drž. železnicam samo državni rudniki napram privatnim, pri čemer občutijo zle posledice tega zapostavljanja predvsem rudarji v Sloveniji.

Točno ob pol 3. uri popoldne so se zaprle vse trgovine, obrtne delavnice in drugi javni lokali v znak solidarnosti za skupni interes. Zagorje in okolica je izgledalo kakor eno samo veliko mravljišče; vse prebivalstvo se je valilo na obsežen prostor pred rudniško restavracijo na Toplicah. Impozanten je bil pogled na to pisano množico. Tu je stal obrtnik, trgovec, uradnik poleg delavca in njegove žene, da kot posameznik manifestira skupno za interes celote in za življenjski obstoj posameznika v tej celoti.

Predsedstvo shoda je vodil s. A. Krautberger, načelnik lokalnega odbora II. skupine za rudnik Zagorje, kateri je točno ob 3. uri otvoril zborovanje ter podal besedo s. M. Čobal.

Sodr. Čobal, čeprav visoko v letih, je z močnim glasom v markantnih besedah orisal vso bedo, ki je zavlada vsled vsesplošne svetovne krize med tukajšnjim delavstvom in

prebivalstvom, ki bi bila pa lahko veliko manjša, če bi se pri nas vodila pravilna gospodarska politika. Ostro je kritiziral krivce in jih pozival, da popravijo to, kar so zagrešili, zakaj vedo naj, da živi ljudje ne bodo šli brez odpora v zemljo.

Za njim je poročal s. J. Golmajer, uradnik Delavske zbornice o uspehih delegacije, ki je bila tozadevno poslana v Beograd. Tudi njegovemu govoru so zborovalci pazno sledili.

Nato so še govorili razni govorniki in tudi narodni poslanec g. Mravlje, ki je obljubil, da bo storil vse, da dobi Trboveljska več naročil. Za II. skupino je govoril še s. F. Šober, nakar je s. J. Arh ob koncu zaključnega govora predlagal brzojavko na vlado sledeče vsebine:

Predsedstvu kr. vlade!

Rudarsko delavstvo, nameščenci, obrtništvo in ostalo prebivalstvo občine Zagorje in okolice, zbrano na javnem protestnem zborovanju v Zagorju dne 13. februarja odločno protestira proti sedanjemu načinu zapostavljanja privatnih rudnikov napram državnim pri nabavah premoga državnim železnicam.

Zahteva odločno, da se te nabave v bodoče dele po ključu iz leta 1929.

Dosedanji način postopanja, ki splošno škoduje gospodarstvu Dravske banovine, je predvsem zadel tukajšnje prebivalstvo, ki je vsled tega prišlo v skrajno bedo in obup, čemur bo sledila katastrofa, če se to stanje ne izboljša.

Ta brzojavka je bila soglasno sprejeta in podprta z mogočnimi vzkliki: Hočemo dela! Hočemo kruha zase in za naše družine! Dela in kruha! Nič več oblihi! Nato so se zborovalci po zaključku shoda mirno razšli.

Hripa na gorenjem Štajerskem se silno naglo širi. Tudi ta bolezen se loteva predvsem ljudi, ki žive v bedi. — Na Dunaju bolezen že pojenja.

Delavski nemiri v Rumuniji.

Spopad železniških delavcev z vojaštvom v Bukarešti.

Podobno kakor v Cluju je prišlo do nemirov železniških delavcev tudi v delavnicah državnih železnic v Bukarešti.

Delavci, 4000 po številu, so se 15. t. m. zabarikadirali v delavnicah, katere je obkolilo vojaštvo. Ko je svamulo jutro, je prišlo do streljanja med obleganci in oblegovalci. Delavci so na strele vojaštva odgovarjali s strelji iz revolverjev, dokler jim ni posla municija.

Nato šele je vojaštvo lahko vdrla v delavnice in pregnalo delavstvo.

V boju med vojaštvom in delavci je bilo 16 delavcev hudo ranjenih in 3 ubiti, od vojakov pa je 12 hudo ranjenih in eden ubit.

Ti spopadi delavcev z oboroženo silo so posledica ukinitve političnih svobod in proglastitve izjemnega stanja v raznih delih države.

„Vorwärts“ zopet prepovedan.

Soc. dem. »Vorwärts« je Hitlerjeva vlada na podlagi Hindenburgove odredbe z dne 4. februarja 1933 zopet prepovedala do 22. februarja t. l.

Prepoved je bila izdana zaradi članka »Za resnico«, ki je izšel dne 14. t. m. v jutranji številki.

Potrpežljivost je lepa čednost, toda, kadar gre za resnico, jo je kmalu konec.

Grupiranje fašistične reakcije.

Mussolini taji tajni dogovor.

Mussolini je izjavil na seji vlade, da ni med Nemčijo, Italijo in Ogrsko nikakršne tajne zveze. — Mussolini ima sicer prav, ali zveze imajo reakcionarni elementi teh držav in skušajo tako zvezo — ustvariti. Oficielne zveze morda ni, a radi bi jo imeli.

Iz novega volilnega zakona za narodno skupščino.

Novi volilni zakon je bil sprejet v narodni skupščini. Izvršile so se nekatere izpremembe. Po novem volilnem redu je dopuščenih več kandidatur pod zadnjič omenjenimi pogoji. Opozicionalne liste se bodo vpoštevale samo, če dosežejo 50.000 glasov. Zbrati pa morajo zadosti podpisov in kandidirati v okrajih, kakor smo zadnjič navedli.

Določba glede števila poslancev se glasi v novi stilizaciji, da volijo: mesto Beograd z Zemunom in Pančevom 5 poslancev, posamezne banovine pa: dravska 29, savska 75, vrbaska 25, primorska 24, drinska 39, zetska 33, dunavska 52, moravska 41, vardarska 45. Število teh mandatov se razdeli tako, da pride na vsak administrativni srez po eden poslanec, za sreze Ljubljana okolica, Maribor levi breg, Osijek, Belovar, Split in Mostar pa po dva; mesta, ki so sedež banovine, in mesta, ki imajo nad 100.000 prebivalcev volijo sama za sebe po enega poslanca, le Zagreb voli štiri, Ljubljana in Sarajevo pa po dva, Banjaluka, Split, Cetinje, Novi Sad, Niš in Skoplje po 1 mandat. To so banovinski sedeži.

Banovine se razdele na volilna okrožja. Dravska banovina ima dve okrožji. Prvo obsega Celje, Dol. Lendava, Gornji grad, Konjice, Ljutomer, Maribor levi in Maribor desni breg, Murska Sobota, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec, Šmarje pri Jelšah, Brežice in Laško ter ima 15 mandatov. Drugo volilno okrožje obsega upravne sreze Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litija, Logatec, Ljubljana-okolica, Novo mesto, Radovljica, Metlika in mesto Ljubljana ter ima skupno 14 mandatov.

Savska banovina je razdeljena na 7, vrbaska na 2, primorska na 2, drinska na 4, zetska na 4, dunavska na 5, moravska na 4, vardarska na 4 volilna okrožja.

Poleg tega se voli še toliko narodnih poslancev, kolikor je nosilcev državnih list, ki so dobili nad 50.000 glasov.

O drugih važnejših določbah smo že poročali. Senat, ki je pričel dne 14. t. m. zasedati, utegne zakon sprejeti v neizpremenjeni obliki.

Načrt občinskega zakona v narodni skupščini.

Tozadevni odsek je predložil narodni skupščini izdelani in revidirani načrt zakona o občinah. Po tem načrtu morajo imeti občine vsaj 3000 prebivalcev. Tudi število odbornikov je bilo zvišano in jih sme biti največ 36. Pogodbe z nameščenci občin so obvezne in vezane s pokojnino. Proračune občin, če občinske doklade ne presegajo 200 odst., odobrava ban, a ne ministrstvo finance. Proračune z dokladi nad 50 odstotkov lahko odobravajo srezki načelniki s pooblastilom bana. Dosedanjim občinskim nameščencem se po novem zakonu vpoštevajo pridobljene pravice. Volitve v občinske uprave bodo na tri leta. Najmočnejša kandidatna lista dobi dve tretjini mandatov. Ena tretjina se razdeli proporcno. Glasovanje bo javno.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Proračun dravske banovine 1933/34

Te dni se banovinski svet posvetuje o proračunu 1933/34 dravske banovine. Letošnji proračun je manjši za 16.462.752 Din kakor laniški.

Glavne postavke izdatkov in dohodkov so naslednje:

Izdatki

Splošni oddelek in glavna pisarna	6.788.314
upravnih oddelek	534.860
kmetijski oddelek	8.875.660
prosvetni oddelek	5.150.486
tehnični oddelek	39.153.787
oddel. za soc. pol. in nar. zdravje	16.342.705
finančni oddelek	14.221.797
oddel. za trgov., obrt in industrijo	2.215.530
komisija za agrarne operacije	739.943
rezervni kredit	1.466.101
Skupaj	95.489.183

Dohodki (kritje)

Banovinske doklade	40.000.000
trošarine	19.050.000
banovinske takse in davščine	9.250.000
prispevek avtobusnih podjetij	350.000
razni dohodki	9.839.183
držav. dotacija in banov. trošarina	17.000.000
Skupaj	95.489.183

Iz proračuna je razvidno, kako so davščine v glavnem razdeljene. Seveda so bili ob znižanju proračuna črtani tudi zneski za važne panoge banovinskega gospodarstva.

Iz debate v banovinskem svetu.

Na seji banovinskega sveta sta se oglašila tudi banovinska svetnika gg. Birolla in dr. Roš, ki sta oba apelirala na Beograd, da naj kaj ukrene, da se omili katastrofa, ki zadeva delavstvo. K besedi se je oglašil tudi celjski župan g. dr. Goričar, ki je rekel, da naša industrija takoj zakriči, ko pride v stisko in pusti trpeti delavstvo, pa se obrača na državo. Trboveljska družba je delala slajne milijonske dobičke, ki so vsi šli v inozemstvo, ni pa pomagala državi s svojimi dobički. Sedaj pa družba kriči bolj kakor delavstvo. Vlada naj pritisne na družbo, da se ne bo igrala z delavstvom in zahteva, da ne bo smela prenehati z delom. — (To je resnica, družba je pobasala ogromne dobičke in valorizirala podjetje večkratno do visoke vrednosti z dividendami in investicijami. Sedaj pa igra z rejenim možniškom — berača.)

Roosevelta je hotel ustreliti. V Miami je bil dne 15. t. m. izvršen atentat. Novi predsednik Roosevelt je došel v pristanišče Miami. Spremljal ga je čikaški župan Anton Čermak. Roosevelt je govoril množici iz avtomobila, na stopnicah je pa stal Čermak. Bliskoma je potegnil italijanski zidar Zingara revolver in šestkrat ustrelil. Smrtno nevarno je atentator obstrelil Čermaka, ni pa zadel predsednika Zedinjenih držav. — Atentator je povedal, da je sodeloval že pri atentatih na Viktorja Emanuela in potem pobegnil v Ameriko. Atentator je izjavil, da mu je žal, da je ubil nedolžnega človeka namesto Roosevelta.

Načrti?

Socialni demokrati so razkrili hirtenberško tihotapstvo orožja. — Avstrijski kancler je tajil. — Afera sam člen v verigi načrtov.

Avstrijski socialni demokrati so v svojem časopisu in parlamentu razkrinkali in dokazali, kako se tihotapi vojno orožje v Avstrijo in na Madžarsko. Povedali so tudi, da se z orožjem podpira tudi emigrante, ki v Jugoslaviji prirejajo razne akcije. Orožje se je uvažalo in prevažalo že več časa in ni verjetno, da bi o tem početju ničesar ne vedele oblasti in morda tudi mednarodni interesenti, zakaj, preveč je znano, kako se s podkupninami zakrivajo in prikrivajo taka zločinska dejanja. Tu gre za dobro organizirano oboroževalno akcijo, ki ima namen pomagati reakciji do politične zmage. Hirtenberška afeta je le en dokaz iz Avstrije, iz katerega je razvidno, da ima reakcija namen izvajati politično moč povsod, kjer je demokracija, kjer ima kaj političnega vpliva delavstvo in kjer je kaj socialnopolitičnega smisla. Naravno je, da se ta borba koncentrirala najbolj v srednjeevropskih državah, obenem pa tudi v Nemčiji, na Poljskem, ker je tu duh napredka deloma že v razvoju, deloma pa na pohodu.

Motili bi se pa, če bi mislili, da je hirtenberška afeta edina in najvažnejša. Prav tako važni so dogodki v Nemčiji, na Poljskem ali na Madžarskem. Tudi po teh državah se vrši ofenziva v nič manj ostudni obliki. In vsa ta reakcionarna fronta, lahko rečemo, v vsej srednji in vzhodni Evropi, je dobivala prve impulze iz Italije, danes pa ima v Italiji svojega zagovornika in nosilca ideje. Razni obiski, konference in instrukcije vse to potrjujejo. V ta namen hočejo tudi oblasti v teh deželah prepričati, da bi delavstvo organiziralo svoje obrambne čete proti reakciji.

V nekaterih listih trdijo, da je vsa akcija delo Italije in Vatikana. To deloma odgovarja resnici. Italija je ideal reakcionarcev, Vatikan pa z reakcijo soglašala in ga reakcionarna gibanja po vseh državah vabijo k sodelovanju in moralni podpori. In Vatikan? Kaj naj bi mu bilo ljubše, kakor če absolutno zavlada povsod fevdalistični kapitalizem in bankarstvo, ki je »najboljši gospodarski red« na svetu. Ne milijoni gladnih, nezaposlenih, ampak kapitalisti morajo biti gospodarji, da bo imel Vatikan več političnega vpliva. »Kriščanski« družabni red pa bo skrbel z usmiljenim srcem za človeštvo — kakor danes.

Vse te dogodke moramo torej opazovati in premotriti s splošnega vidika, zakaj iz njih lahko posname-mo, da se kapitalistična reakcija bori na različne načine proti svobodi in proti delavstvu, toda namen je povsod eden in isti. Posamezni dogodki, ne resnični, ne pretirani nas ne smejo motiti, da bi se ogrevali za to ali ono kapitalistično solucijo. Ničesar nimamo tam iskati. Odklanjati in pobijati moramo vse načrte reakcije, kar storimo najbolje s tem, da hodimo svojemu smoteno pot, vodimo svojo delavsko socialistično politiko. **Kos grozoviti reakciji, ki preti nesrečni srednji Evropi, morejo biti le strnjene delavske vrste s svojim, prav svojim socialističnim programom.**

Ne strašimo se reakcije! Teror, izdajstvo, zlato, vse to ni tako močno kakor je solidarnost delavstva in njega — delovna sila.

Kaj pravijo inženjerji k nezaposlenosti. V nedeljo se je vršila v Zagrebu skupščina inženjerske zbornice. Predsednik ing. Balley je postavil v glavnem tri teze, ki naj v pogledu nezaposlenosti pridejo v poštev. Najprej je treba študirati, kako se zaposli čim več delovne sile; preiskati je treba, če ne bi kazalo za nekaj časa eliminirati stroje iz gradbene stroke, ne da bi nastala škoda. (Kaj pa skrajšanje delovnega časa? Stroj je odpravljal! To je pa res moderna ideja! Op. ur.) Dalje bi bilo potreba posvetiti pažnjo hidrotehnični zakonodaji in združništvu na tem polju; inženjerji bi te zadruge organizirali in vodili. Mobilizirati bi bilo delovno silo potom vojaško discipliniranih skupin pod strokovnim vodstvom inženjerjev v svrhu izvrševanja splošnih javnih del v njih ožjem področju. Nedvomno je izhod iz krize mogoč samo potom dela. Končno je rekel gospod predsednik, da je naša dežela po bogu tako obdarovana z naravnimi zakladi, da nam postane »Lepa naša domovina«. — Govornik je žel odobranje in je bil zopet izvoljen za predsednika. In vendar kriza ni tako enostavno vprašanje. Kriza je odvisna od spekulativnega in izkoriščevalnega gospodarstva, od racionalizacije in tehnizacije, ki je produkt razvoja — človeškega dela in bi moralo biti človeštvu v prid; kriza je mnogo odvisna od prenizkih plač in predolgega delovnega časa itd. Ali so gospodje inženjerji kaj govorili o teh vprašanjih, poročilo ne pove.

Doma in po svetu.

Kaj pravi poslanec Alojzij Pavlič. V narodni skupščini je govoril tudi poslanec Pavlič in kritiziral načrt zakona. Rekel je, da ima v Sloveniji 15 odstotkov volilcev Pucelj, 5 odstotkov pa Kramer. Tako poroča zagrebški »Jutarnji list«.

Osemdesetletnica rojstva matere pisatelja in pesnika Otona Župančiča. Dne 7. februarja t. l. je slavila mati pesnika Otona Župančiča osemdesetletnico rojstva. Mati Ana Župančičeva je imela tri otroke, dva sina in eno hčer. Najstarejši je Oton.

Cene kruha so znižali peki v Subotici. Beli kruh velja sedaj Din 4.— (fini), navadni beli 3.50, polbeli 3.—,

Avstrijski podkancler za zvezo s socialnimi demokrati.

Podkancler Winkler je bil v nedeljo v Gradcu na strankinem zboru štajerske kmetijske zveze, kjer je izjavil, da pogajanja z velenemci za vstop v vlado ne bodo uspela, ter zagovarjal koalicio s socialnimi demokrati.

Treba je krščansosocialnim podvoditeljem povedati, da pretirano sovraštvo do socialnih demokratov ni na mestu. Kmečko ljudstvo se ne sme izročiti nekdanjim gorenjim plaštem, marveč mora sodelovati z narodom.

Tihotapstvo orožja iz Italije na Madžarsko. Tajenje vlad v Rimu, Budimpešti in na Dunaju, da so vesti o tihotapljenju orožja neresnične, zavrača list »Eho de Paris« prav odločno. Italija je poslala Madžarski (čez Avstrijo) 12 lovskih aparatov, 20 izvidniških in bombnih letal. Ti so že na Madžarskem. Druga partija obsega 48 velikih vojnih letal. List pa bo še objavil nove afere, ki imajo vse svoj izvor v Budimpešti, Rimu in na Dunaju. — Če so vse te trditve resnične, kar najbrže bo, potem lahko vidimo, koliko smemo verovati raznim dementijem ali preklicem diplomacije.

Eksplodizija v Trstu. V čistilnici olja pod Škedenjem v Trstu je ob dveh popoldne dne 15. t. m. nastala eksplozija, pri kateri je bilo ubitih 7 oseb in 4 težko ranjene. Razstrelila se je železna steklenica s kisikom. Eksplozija je bila strahoviča in je povzročila celo v mestu precej panike. Kako se je kisik vnel, je še zagonetka. — Številne eksplozije, ki se množe povsod, so nedvomno posledica naglice in površnosti, pri katerih pa delavci trpe največjo škodo. Profitarski duh gospodarstva nima časa, da bi upošteval v obratih varnostne naprave potrebno previdnost.

Francoski proračunski provizorji za en mesec sprejeti. V ponedeljek je zboroval francoski parlament vso noč. Proračun je bil po 36 urni seji za en mesec sprejet. Dobi ga še v presojo senat, ki zahteva še nekaj izprememb. Daladierova vlada je stavila vprašanje zaupnice. Za zaupnico je glasovalo 356 poslancev, proti pa 215. Vojni kredit za en mesec je manjši za 45 milijonov frankov kakor lani.

»Atlantique« žrtev zločina. Francoski parnik, ki je oni mesec skoraj docela zgorel, je postal žrtev zločina. Komisija je ugotovila, da je ogenj nastal v štirih kabinah istočasno. Izključeno je, da bi bil požar nastal na štirih krajih istočasno.

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

Zabježkin je že hotel pripovedovati o običajih na Kavkazu, kar se je nečesa spomnil:

»Ljubi, dragi, zlati gospod,« je vzkliknil. »Poklekni pred vami...«

Zabježkin je pokleknil s tako vnemo, da se je brzojavnik prestrašil in zaprl usta ter stisnil pesti.

Brzojavnik je mislil, da ga bo Zabježkin udaril in ga je za vsak slučaj sunil v usta.

»Batjuška, sodrug, cenjeni sosed, pustite! Ne obotavljajte se! Udarite, da poškrapi kri!«

»Tako je prav,« je rekel Zabježkin, omahnil in se zopet vzravnil. »Tako je prav! Hvala. Osrečili ste me. Solze mi teko. S težkim srcem čakam na njeno odločitev — izselite se, gospod, dragi, cenjeni sodrug.«

»Zakaj,« je vprašal brzojavnik in zaprl usta.

»Kakšne šale so to?«

»Šale? Kako ste dobri. — Šale? Dragi sosed, Ivan Kirilič, vi se vendar samo šalite z Domno Pavlovno, a meni gre za življenje. Vse sem vam priznal, kakor pri spovedi... Izselite se, izselite se najpozneje v četrtek... Zadnjikrat vas pro-

sim. Drugače se bo slabo izteklo.«

»Kaj,« je vprašal brzojavnik. »Slabo izteklo? Do smrti ne pustim, da bi se mi slabo godilo. Ali če je pa vam mnogo do tega... ne, to so šale... Ne morem.«

»Cenjeni, še enkrat vas prosim...«

»Ne morem... Čemu bi se pa naj izselil? Stanovanje mi ugaja. In sicer, če je komu kaj na tem... Rad bom, če se me lepo prosi.«

Zabježkin je zbežal v svojo sobo in se takoj zopet vrnil.

»Vzemite,« je vzkliknil brez sape. »Tu so čevlji in mnogo pomade.«

Brzojavnik jih je poizkusil in izjavil:

»Preozki so. Vendar, dobro. V kratkem se izselim. Ali nenavadne šale uganjate.«

Zabježkin se je vrnil v svojo sobo in tiho sedel k oknu.

VI.

V urad ni šel.

S skorjo kruha je šel h kozi in počepnil k nji:

»Izvršeno, Maška. Vse v redu. Včeraj sem odstranil brzojavnika. Dolgo se je zlomek upiral, ali brez uspeha — pregovoril sem ga... Čevlje, Maška, sem mu dal... In kaj sedaj, Maška? Ostala je sedaj Domna Pavlovna. Pri nji je treba delati z ljubeznijo. Z estetiko. Sedaj ji bom najprej kupil cvetlice. Cvetlico za damo, bom rekel,

nanjuhajte se... Jutri ji bom kupil, zakaj danes se še komaj držim na nogah... Ne, ne... Nimam več kruha. Za danes dovoli.«

Vrnil se je v sobo in legel na posteljo. Ni pa uspel kupiti cvetlic, zakaj Domna Pavlovna ga je poprej obiskala. Začela je:

»Zakaj poklanjaš drugim svoje čevlje? Zakaj si dal brzojavniku svoje čevlje?«

»Daroval sem mu jih, Domna Pavlovna, zato, ker je pošten človek. Zakaj, sem pomislil, bi mu jih ne daroval? In tako sem mu jih daroval, Domna Pavlovna.«

»Tako, Ivan Kirilič je torej pošten človek?« je vprašala Domna Pavlovna. »Teden dni je zlomek tu in — na svidenje! Se izseli... In to naj bo pošten človek! Odgovori, če te vprašam!«

»Mislil sem, Domna Pavlovna...«

»Kaj si vendar mislil, bedak, kaj?«

»Domna Pavlovna, mislil sem, da vam ugaja. Vedno ste bili z njim tako dobre volje.«

»Meni da ugaja?...«

Domna Pavlovna je zvila roke.

»Saj igra vendar ves dan biljard in se vlačič z dekleti. In naj bom z njim dobra? Saj me še niti ne pogleda... Kaj si ti, vraga, vsega ne izmisliš, človek človekov!... On si vendar lahko s svojim ugledom vzame poljubno žensko s tankimi bedri in ne potrebuje mene... Ah, si ti bedak!« (Dalje prihodnjič.)

Ljubljana.

O inkorporaciji ljubljanskih okoliških občin. O inkorporaciji ljubljanskih okoliških občin v mesto Ljubljano je že resno razpravljalo občinski svet za časa županovanja s. dr. L. Periča. Na četrtkovni seji občinskega sveta so zopet govorili o tej stvari. Priklopili naj bi se mestu občine Moste, Rudnik, Vič, Zgor. Šiška, Št. Vid in Ježica. Večina teh občin je življensko že združena z mestom, samo upravno ne. Mesto bi naraslo z inkorporacijo teh krajev na 90.000 prebivalcev.

Maribor.

Medstrokovni odbor (Strokovna komisija) v Mariboru sklicuje za nedeljo, dne 26. februarja t. l., ob 9. uri dopoldne v prostore Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, svoj letni

OBCNI ZBOR (plenium)

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju Strokovne komisije.
2. Volitev nove strokovne komisije.
3. Raznoterosti.

Vabljeni so vse podružnice, da se po svojih odborih udeležijo tega občnega zbora.

Občni zbor podružnice ZPNJ v Mariboru.

V torek, dne 14. februarja t. l., se je vršil redni občni zbor podružnice ZPNJ v Mariboru, katerega se je udeležilo precej članov, dasi ne toliko, kolikor bi bilo želeli.

Poročilo predsedstva podružnice je podal s. Petejan, iz katerega posnemamo, da je bilo delovanje podružničnega odbora v preteklem letu intenzivno in tudi uspešno. Omenil je predvsem boj za uveljavljanje novega obrtnega zakona, v kolikor se tiče pravega obrtnega zakona, v kolikor se tiče pravega obrtnega zakona, ki se tičejo nameščencev. Podružnični odbor je energično nastopil proti mnenju gotovih krogov, da določbe novega obrtnega zakona, ki se tičejo nameščencev, ne veljajo za trgovske nameščence. Ravno tako je nastopil proti vsem nasprotujočim naziranjem glede odpravnine, dopustov, odpuštev, bolovanj itd.

Podružnični odbor se je moral pečati z nerednim odpiranjem in zapiranjem trgovin in je v ta namen izvršil več intervencij. Za ohranitev socialnega zavarovanja in zaščitne zakonodaje je ZPNJ priredila dva večja shoda, na katerih so poročali s. Pfeifer o delovnem času in s. Svetek o delovanju Pokojninskega zavoda za nameščence. O socialni zakonodaji pa je predaval večkrat dr. Reisman.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik Novak.

Za sekcijo tekstilnih mojstrov in zoboteknikov je poročal s. Pelikan.

O delovanju veselilnega in šahovskega odseka je poročal N. Hedžet.

Za nadzorstvo je poročal Anton Hlešč, ki je izjavil, da je pregledal poslovanje blagajne kakor tudi podružnice ter da je našel vse v najlepšem redu.

Pri drugi točki dnevnega reda je poročal g. dr. Reisman, ki je v kratkem referatu pojasnil razne določbe, ki se tičejo odpuščenja rok nameščencev, kakor tudi o odškodninah za nadurno delo; omenil je več sodnijskih sklepov, ki se nanašajo na navedena vprašanja. Končno je apeliral na nameščence, da naj se naročijo in čitajo delavske razredne časopise, kateri stalno prinašajo in se pečajo z vsemi problemi, ki se tičejo delavcev in nameščencev. — Govornik je za svoja izvajanja žel odobranje.

Pri 3. točki dnevnega reda je bil soglasno izvoljen sledeči novi odbor: Petejan Josip, Vrisk Ivan, Pivka Dora, Maurič Viktor, Novak Josip, Pelikan Hubert, Hedžet Avgust, Gottlich Alojz, Ledinek Ivan, Domiter Josip, dr. Danilo Daneu in Pliberšek Mirko. — V nadzorstvo pa: Hlešč Anton, Dolinšek Karel in Bratoš Ivan.

Strokovne sekcije bodo same izvolile svoje člane v odbor podružnice.

Kakor je bilo razvidno iz predloga Udrujenja trgovcev, ki ga je s. Petejan prečital, zahteva trg. gremij za gotove stroke kakor manufakturno, modno, železarsko, podaljšanje delovnega časa od 9 na 10½ ur na dan. Proti temu predlogu trgovcev nameščenci iz socialnih, gospodarskih in kulturnih ozirov najodločneje protestirajo.

Predlagana je bila sledeča resolucija:

»Občni zbor ZPNJ v Mariboru, zboru joč dne 14. febr. 1933 se najodločneje izreka proti predlogu Združenja trgovcev v Mariboru, katero predlaga podaljšanje delovnega časa v trgovinah od pol do 1½ ure in še več na dan. Poziva nadzorne oblasti, predvsem pa bansko upravo, da predlog Združenja trgovcev odkloni.

Občni zbor zahteva, da se naj z ozirom na vedno naraščajočo brezposelnost delovni čas omeji na 40 ur na teden ob nezmanjšanju plač in drugih dohodkov nameščencev, ter da se odpiranje in zapiranje trgovin določi tako, da bodo v skladu z delovnim časom pomožnega osebja.

Pooblašča odbor podružnice, da dogovorno s Pomožnim zborom podvzame vse korake, da se ta predlog gremija ne realizira.

Resolucija je bila soglasno sprejeta z dodatkom, da se za četrtek, dne 23. februarja t. l. skliče protestno zborovanje proti temu predlogu trgovcev.

Grčar Viktor:

Pravljica o Velikem Mariboru.

(Nadaljevanje.)

Pa da preidemo k glavnemu razlogu, radi katerega okoličani odklanjajo skupnost z mestom. To so občinski dolгови. Pravijo v točki 2 slovitih Renčljevih resolucij: »Vse okoliške občine so brez dolgov in imajo vzorno upravo, ki so jo zmožne tudi nadalje voditi. Občinsko gospodarstvo se vodi sedaj v prid občanov, ki zaradi tega nasprotujejo priključitvi, ker bi bili napram sedanjim manjšim obremenitvam v primeru priključitve k mestni občini mariborski najbolj obremenjeni.«

Največji bavlav za okoličane so torej dolгови mestne občine. Dolgov okoličani nočejo.

Takole čisto iskrena ni ta stvar. Po proračunih iz 1931 izkazujejo dolgove občine Pekre, Radvanje, Tezno, Pobrežje, Studenci in Košaki. Razlika je samo, da so ti dolgovi, ki so gotovo nesorazmerno manjši od dolgov mestne občine mariborske, zanje tudi nesorazmerno hujše breme, nego dolgovi mariborske mestne občine.

Pomagaj nam mal račun. Vzemimo 100.000 Din dolga — ki se naj amortizira po 8 odst. v 25 letih. Za vsak dinar dolga je plačati polletno 0.04597 Din na obrestih in amortizaciji. To je 46 Din polletno. Jasno pa je, da tudi ta vsota zadene drugače n. pr. Pekre s 500 prebivalci in 71 hiš. gospodarstvu, nego Maribor s 33.000 prebivalci.

Glede mariborskih občinskih dolgov se je že bohotno razpisalo Društvo hišnih posestnikov. To je skrbelo tudi za primerno razglasitev svoje umetnine. Sicer se je društvu pri tem pripetila majhna nezgodica, da se je namreč zmotilo samo za 8 milijonov. Pa nič ne de. Če jih še ni, pa jih enkrat bo. Takrat pa bo imelo Društvo mariborskih hišnih posestnikov prav.

Brez ozira na to pa mi že danes

kar priznamo, da je te, recimo — sitnosti — okroglo 67 milijonov.

Za enkrat zadosti, za prvo silo vsaj.

Je pa vendarle razlika med kreditom in kreditom. Tu ne gre za privatne, nego za javne kredite. Pri kreditu privatni osebi pride mnogo — kaj v poštev, kot pri javnem kreditu. Pri privatnem kreditu je bistven znak njegova začasnost. Premožnje in plačilne perspektive tega se jemlje v obzir, ki kredit išče in zavaruje se kredit na podlagi verjetnosti, da bo za dobo njegovega življenja tudi poravnal. Kredit je vedno zavarovan tako, da se more dolžnika s sodnim pravorekom prisiliti na izvršitev plačilne obveze.

Javna korporacija pa ni kakor privatnik. Ona predvsem ne umrje, kakor je to pri privatnikih star običaj. Ako je ta javna korporacija slučajno mestna občina, je njena trajnost celo primer metuzalemske trdživosti. Kajti vse druge javne korporacije imajo več izgleda, da prej izginejo v nirvani nego občina. Imeli smo deželne, pozneje oblastne samouprave. Odesle so jih priproste upravne reforme. In države same propadajo in nastajajo nove. Le občine ostajajo v bistvu vedno. Zato tudi v slučaju, da bi se kreditna sposobnost kake take korporacije popolnoma zrušila, ni predvidevati onih posledic, ki zadenejo ob enakem položaju privatnika. Nobena država, pa tudi nobeno mesto še ni prišlo na »boben«, da bi ga birič izklical »Kdor da več — prvič, drugič — in tretjič!« Vedno se še najde aranžman, ki spravi tako korporacijo iz njenih najhujših zadreg. To je celo legitimizirala 1907 haaška konferenca, ki je glede finančnih zahtev držav izključila »oboroženo intervencijo«.

(Dalje prihodnjič.)

Vse, kar rabite za pisarne, ku-
pujte v trgovini Ljudske ti-
škarne d. d., Slomškov trg 6

kako lepo se je razvila tukajšnja podružnica. Ima poleg zelo dobrega pevskega odseka tudi še dramatični, šahovski i. dr. V njenem okviru se je vršila tudi strokovna šola in pa nemški tečaj. Nato so sledila še druga poročila, ki so vsa dokazovala, kako zelo aktivni so vsi odseki. S. Teply je poveljal delovanje »Svobode« in nam je na kratko orisal pot, ki jo ima v programu centrala. Dal nam je tudi pobudo za nadaljnje delo, ki naj bi bilo še uspešnejše, posebno, da bi nas bolj upoštevala tudi javnost, ki naj spozna, kdo smo in kaj hočemo. Po kratki debati se je izvolil odbor, ki je v glavnem isti kot lani s predsednikom Godnikom. Novi odbor in z njim vse članstvo bo, da najlepše proslavi našega velikega misleca Marxa, pridno pridobivalo člane in razširjalo našo lepo idejo. Delavci in nameščenci, kdor še ni organiziran v »Svobodo«, naj to takoj stori, da prode naša velika ideja in naš Mi.

Lep predavateljski večer je priredila minulo soboto v dvorani Delavske zbornice celjska »Svoboda«. Predavala sta odvetnik dr. Avg. Reisman iz Maribora o najvažnejših določilih delovnega prava iz novega obrtnega zakona, in odvetniški kandidat, Gornir Jelenc iz Maribora, o delovnem času, kakor ga določa zakon o zaščiti delavcev. Dvorana je bila nabito polna delavcev in delavk, ki so z največjim zanimanjem sledili poljudnemu razlaganju zakonov. Večini delavcev so bila izredno važna zakonita določila še neznana, čeprav so življenjske važnosti za delavstvo. Posebno delavcem še ni bilo znano, da mora delodajalec delavcu plačati polno mezdno za en teden v času bolezni in mu vsaj za prvi teden ne sme ničesar odtegniti na račun prispevkov bolniške blagajne, ki jih sme delavec tudi v celoti prejemati. Zanimiva so bila tudi izvajanja glede plačevanja nadurnega dela, in so dobili delavci mnogo pojasnil na svoja vprašanja glede nadurnega dela, odpusta iz službe, in raznih drugih težav iz njih službenega razmerja. Živahen večer je trajal skoro cele tri ure, a je bil še vedno prekratk, in se bo na željo navzočih delavcev še obnovil, da bosta predavatelja razložila še druga važnejša določila, ki naj ščitijo delavsko službeno razmerje. Obenem je upravnica »Delavske politike« v Celju pridobila tudi precej novih naročnikov.

Rotary-klub osnujejo tudi v Celju. V klub bodo vstopile razne odlične osebnosti. — Kakšne naloge imajo ti klubi, na katerih delavstvo nima nikakršnega interesa, je pojasnila predzadnja »Svoboda«.

Trbovlje.

Red mora biti tudi v kopalnici. Ko so v soboto, dne 28. jan. t. l., prišli jutraj rudarji iz jame v kopalnico, da bi se umili, je bila ista mrzla, kakor tudi voda v kotlih. Ko so rudarji začeli kritizirati, je postal kurjač še napram njim surov in osoren. Ko so potem rudarji iskali, kaj je temu vzrok, so našli v kurilnici pločevinaste posode, v katerih razni prodajalci prinašajo vino v Trbovlje ter ga prodajajo po rudniških kolonijah. Tako so se morali rudarji umivati z mrzlo vodo, ali pa iti umazani domov. Obratovodstvu bi pač svetovali, da ob času, ko se praznuje, pustijo ljudi, ki so pri kopalnici nastavljeni kot kurjači, v službi, ne pa da dodeljuje druge v kurilnico, medtem ko morajo pravi kurjači praznovati, rudarji pa se z mrzlo vodo umivati, in to v zimskem času.

Na kakšen način pridejo naši rudarji ob zaslužek. V času, ko dobesedno že skoro vse rudarske družine stradajo vsled slabih zaslužkov in praznovanja šihov, ko gredo cene vsem življenskim potrebščinam navzgor, se skuša rudarje še bolj pritisniti k tlom, jim odtrgati še to boro skorjico kruha, da bo dobiček akcijonarjev TPD čim večji, neoziraje se na to, ali je to človeško ali ne, kar nam dokazuje naslednji slučaj: Na vzhodnem obratu je bilo v mesecu januarju rudarjem črtanih 830 vozičkov, z motivacijo, da so iste premalo napolnili. Ako računamo za vsak voziček Din 9, katere rudar zasluži po akordni tabeli, jim je torej bilo odvzetih na zaslužku Din 7470. To vsoto bodo rudarji utrpeli v korist nikdar polne malhe kapitala. Po izjavah rudarjev so bili vozički na delovnem kraju napolnjeni tako kakor pač morajo biti. Ker se pa iste šteje šele, ko dosepejo na pralnico ter morajo pasirati več jaskov in prog, se premog vsled prevažanja vtrese, povrhu so pa še vsi vozički luknjasti, tako, da je nemogoče, da bi prišli polni iz jame. Delavski zaupniki so že neštokrat opozorili ravnatelja, da bi se naj vozički popravili, a vse zaman. Gotovo so vozički, iz katerih pada premog, družbi v večjo korist, ko pa rudarjem, ki konjlejo zastoj. Gospodje pa imajo izgovor, da so vozički premalo polni in jih ni potreba plačati. (Vsaj po nižji tarifi bi jih družba morala plačati. Op. ur.) Prepričani smo, da tudi to postopanje TPD ne bo večno, ker se bodo tudi rudarji vzdržali ter našli pota in sredstva, da si zasigurajo svoj bedni obstanek.

Zagorje.

Pevski odsek »Svobode II.« iz Hrastnika priredi dne 19. t. m. ob pol 4. uri popoldne koncert v Zadržnem domu Loke v Zagorju. Na sporedu je 15 pesmi. Ker je čisti dobiček namenjen za nakup novega materiala, so vsi ljubitelji petja vabljeni.

O novi tihotapski aferi se zadnje čase šušlja po našem mestu. Baje bo nekega avtoizvoščka zadela kazen, ki bo znašala okrog 500.000 Din.

Občni zbor podružnice »Svobode« se bo vršil v petek, dne 24. t. m., ob 20. uri v predavalnici Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, z običajnim dnevnim redom. Člani in prijatelji naše del. kulturne organizacije so vljudo vabljeni.

Zastoj. Upoštevač upravičene želje odjemalcev plina je upravni svet MP za bodoče odobril brezplačno reguliranje gorivcev, čiščenje plinskih aparatov in plinovodov, v kolikor se ta dela vrše na licu mesta pri odjemalcih.

Mariborski delavci pevci! Prihodnja vaja se vrši v soboto, dne 18. februarja 1933 ob pol 8. uri zvečer v prostorih »Frohsinna«, Maribor, Frankopanova ulica 29-I. Dolžnost pevcev je, da pridejo vsi in točno.

Mariborsko gledališče. Sobota, dne 18. februarja, ob 20. uri »Spreobrnitev Ferdinanda Pištora«. Prvič v sezoni. — Nedelja, dne 19. febr., ob 15. uri »Švejk«. — Ob 20. uri »Pribelem konjičku«. Znižane cene.

Nogometne tekme za brezposelne. V nedeljo, dne 19. t. m., ob 13.30 uri nastopijo na igrišču SK Maribora mariborski športni klubi, in sicer: Rapid : Maribor, Železničar : Svoboda, Rapid : Svoboda, Maribor : Železničar, Svoboda : Maribor, Železničar : Rapid. Čisti dobiček gre v prid Pomožni akciji.

Nega lepote — zmerne cene »Kosmetikum«, Maribor, Gosposka ul. 15. Salon Mareš.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje.

Javno zborovanje, ki ga priredi Savez metalških radnika se vrši v nedeljo, dne 19. t. m., ob 9. uri na Zelenem travniku. Ker je dnevni red zelo važen, je dolžnost vseh članov in prijateljev, da se zborovanja udeležijo.

Občni zbor »Svobode« ki se je vršil preteklo nedeljo, je bil zelo dobro obiskan. Kot zastopnik centrale se ga je udeležil s. Teply, ki je nam že dobro poznan po svojih predavanjih, ki jih je imel v Celju. Predsednik s. Godnik je pozdravil navzoče in podal poročilo. Iz poročila je bilo razvidno,

Jesenice.

Splošna hranilnica in posojilnica za Jesenice in okolico, r. z. z. o. z. na Jesenicah-Savi. V današnji številki pričujemo vabilo na občni zbor in bilanco osrednjega jeseniškega delavskega denarnega zavoda, t. j. Splošne hranilnice in posojilnice za Jesenice in okolico. Na Jesenicah obstojata zdaj namesto prejšnjih petih samo dve delavski zadrugi: prva gospodarska, druga denarna. Kako so se štiri prejšnje gospodarske zadruge s fuzijo in nakupom spojile v eno samo veliko gospodarsko edinicu, ki bo močno lahko kljubovala tudi današnjim težkim časom, smo poročali že zadnjič o priliki izrednega občnega zbora le-te. Splošna hranilnica pa je bila ustanovljena koncem l. 1923 in je dosegla po devetih letih razvoja prav lepe uspehe. Nastala je dejansko iz nič in glavna nje naloga je bila, zbrati delavski denar, kolikor ga še ni bilo naloženega v drugih delavskih denarnih zavodih in zadrugah. To zbiranje je napredovalo začetkom bolj zmerno, ko pa si je hranilnica pridobila vseobče zaupanje, pa je bil razmah kar izredno lep in tudi denarna kriza je zadrugo razmeroma le malo prizadela. Zaupanje, ki je bilo ustvarjeno, obstoja še naprej in je povsem zaslužno. Zadruga dandanes zaradi potrebne likvidnosti sicer načelno ne daje novih posojil, toda njen promet se vrši v normalnem teku, o čemer jasno pričča lanski, ki je znašal 3.707.263,29 Din. Zdruga obratna sredstva so zbrana iz malih ljudi in delavskih organizacij, in prav tako so tudi posojila dana na razpolago istim. Če si pogledamo bilanco, vidimo zdravo razmerje med vlogami in posojili in zadržana lastna sredstva (deleži, rez. sklada in prebitek, ki pripade prav tako rez. sklada) tvorijo danes že domalega 100.000 Din, kar tvori 1/11 tujih sredstev. V tako pičlih letih ob deležu 100 Din je to mnogo! Obrestna mera za vloge znaša zdaj 6% za navadno, 7% za vezane, vendar bo občnemu zboru dne 5. marca t. l. podan predlog, da se ta obrestna mera zniža za pol odstotka. Zadruga gre tudi v tem pogledu sodobno pot, da je treba znižati obrestno mero in tako poceniti denarna sredstva. V celoti pa lahko rečemo, da je hranilnica sprejeto nalogo za organizacijo delavskega kapitala povsem izpolnila in da si je s tem pridobila zaslužno zaupanje. Prepričani smo, da ga bo v svojem letošnjem jubilejnim letu še povečala in utrdila.

Ptuj.

Za priključitev okoliških občin. Na izredni obč. seji dne 8. t. m. je s. Gabriel predložil sledečo spomenico: Vprašanje današnjega dnevnega reda »Predlog definitivne odločitve priključitve okoliških občin k mestni občini ptujski« je tako važnega pomena, da celo življenskega pomena širših ljudskih plasti, tako delavstva, kakor tudi interesov večine pridobitnih slojev. Je pa tudi moja dolžnost in naloga, da povem tudi tu javno občinskemu svetu težnje in razloge, ki mi narekujejo to mojo izjavo. Vsakdanje življenje z neštetiimi slučajmi nam priča, da okoliške občine nimajo dovolj potrebnega razumevanja za posledice prole-

tarizacije vasi in da so brez socialnega razumevanja za bedni položaj večine njih prebivalcev. Potrebi časa pa nujno narekujejo strnjeno vsesplošno odpravo. Na periferiji našega mesta obratujejo večja in manjša industrijska in gospodarska podjetja. Tam zaposleno delavstvo ob vsaki krizi pade v breme prebivalstvu mestne občine, ker pretežno stanuje v mestu. Denarne vire davščin črpajo občine, ki za potrebe brezposelnih in izprtih nimajo razumevanja. Le davčno močnejša edinicu more v vsakem pogledu, na vseh poljih bolje upoštevati. Pri tako važni odločitvi imam pred očmi samo interese večine prebivalstva, mesta in okolice ter apeliram, da se mestni svet izreče za najširšo priključitev bližnje okolice k mestni občini Ptuj.

Predavanje Zveze del. žen in deklet je bilo jako dobro obiskano. G. dr. Vrečko je predaval o »Ženskih boleznih« in je bilo navzočih nad 100 žen in deklet. Nadaljevanje je v ponedeljek, in sicer tudi za sodruge.

To pa ni res! K poročilu »Maribor Zeitung« moramo konstatirati, da ni resnica, da so brezposelni, ki jih zaposluje občina, kje pijančevali in razgrajali. Dopisnik naj v prihodnje boljše pogleda, preden kaj napiše.

Občni zbor tuk. podr. »Svobode« se bo vršil dne 25. febr. ob pol 20. uri.

Guštanj.

Bilanca o izgubi delavskega zasluga v preteklem letu v jeklarni. Vsako podjetje si ob koncu leta napravi bilanco o zgubi in dobičku, da more določiti višino dividende. Zato naj tudi mi delavci povemo javnosti o naši bilanci v tej krizi. Ob koncu preteklega leta je znašalo število zaposlenih delavcev v jeklarni 242. Ti so povprečno izgubili na delovnih urah po 900 ur. Ako računamo povprečni zaslužek na uro Din 5, zneso to 4500 Din na osebo ali 242 oseb po Din 4500.—, zneso Din 1.089.000. Toliko znaša izguba, ki jo je utrpelo naše revno delavstvo. Grozno, posebno še, če pomislimo, da se je delavstvo že prejšnja leta pri polnem obratu zadolžilo vsled slabe mezde za več kot pol milijona Din. Da taka izguba na zaslužku pomeni katastrofo za njegov obstoj, je jasno. Pri tem pa ni všteto, koliko znaša izguba na zaslužku radi praznikov, ker se je obrat večinoma pričel šele v ponedeljek, ozir. v torek. Tudi ni všteta izguba kupne moči radi naraščajoče druginje življenskih potrebščin. Iz tega si lahko vsak sam predstavlja, kako pasje življenje ima naš kovinar. Res je, da te izgube niso čutili vsi enako, res je pa tudi, da kolikor so eni manj trpeli, so pa drugi zato več. Posebno je bila udarjena mladina, ki je cele mesece praznovala. Med temi so tudi družinski očetje. Zato lahko smelo trdimo, da je faktična izguba še večja. Delavci, trpinji, premislite, zakaj vsa ta beda in revščina v naših družinah, spoznajte že enkrat, da ste temu krivi deloma tudi sami, spoznajte, da je edina rešitev za omiljenje te bede le v močni razredni strokovni organizaciji. Zato delavci, očetje in sinovi, odprite oči. Čut srca in ljubezen do vaših družin, če že niste popolnoma otopeli, vam narekuje, da se organizirate in videli boste, da se bo položaj izboljšal. Izboljšati se mora, kjer je želena volja in mogočen Mi!

Kulturni pregled.

Delavski prosv. večer »Svobode« in »Zarje«.

V sredo, 15. t. m., je bil že 17. delavski prosvetni večer. »Svoboda« je s temi prosvetnimi večeri vzbudila kulturno udejstvovanje po vseh podružnicah v Sloveniji in povsod se vrše taki večeri s predavanjem, petjem, godbo, recitacijami, govornimi zbori, predstavami, da mora človek s ponosom in z zadovoljstvom reči: Gibljemo se!

17. delavski prosvetni večer je otvoril dr. H. Tuma z lepim predavanjem o stvarjenju sveta in razvoju družbe. Obrazložil je, kakor zna to on, s pozicijo svetega pisma stare zaveze o ustvaritvi sveta. Vsaki dan se je nekaj zgodilo, dokler ni šesti dan bila ustvaritev končana. Ni bilo vse naenkrat ustvarjeno, nego vsaki dan — milijoni in milijoni let — se je ustvarjalo, razvijalo, in napočil je sedmi dan. Kaj je bilo na sedmi dan? Pocizja svetega pisma molči, a vere so rekle, da je bog počival. In vere so ukazale, da se mora dobesedno verovati, da je bilo vse ustvarjeno in da sedmi dan ni bilo več dela in ni bilo več treba ustvarjati, ker je že vse bilo ustvarjeno. In to so ljudje morali verovati. A leta, dobe so tekale. Pa je povedal Kopernik in Galilej, da je nekoliko drugače. Da zemlja ni središče okrog katere bi se vrtilo sonce, nego, da je obratno. Prisilili so ga modri cerkveni očetje, da je moral to preklicati. In vendar... ona, zemlja, se vrtila!...

Darwin je pokazal, da ni konec ustvarjanja, nego da se to ustvarjanje, izpopolnjevanje vrši nepretrgano. Marx je pokazal, da človek ni le samo plod narave v svojem razvoju, nego, da ga oblikuje tudi okolica, v kateri živi. S spoznanjem in zavestnim razvojem narave se je zbudil tudi človeški duh. Nova stopnja razvoja je ustvarila novega človeka.

Zato stvarstvo ni bilo zaključeno na večer šestega dne in bi se moral zadnji odstavek o stvarjenju sveta v svetem pismu glasiti:

»In rekel je bog: Družite se mož z možem, žena z ženo, zavladajte naravne sile, zajemajte strela z neba, slapovje vodá, da sipljejo blagodat vesoljnemu človeštvu! Strnite se v delu, da zmagate živalski boj vsakega za sebe, strnite se v nezlomljivo družbo, ki bo delila polne plodove polnega dela. In prihaja jutro, prihaja večer, napočil je sedmi dan.«

Poslušalci so bili prevzeti od lepote predavanja in so govorniku burno ploskali.

Sladki vrh.

Prireditve socialnega tečaja. Podružnica Splošne delavske zveze Jugoslavije priredi v nedeljo, dne 19. t. m., s pričetkom ob 9. uri dopoldne pri posestniku Štraderju socialni tečaj. Predavala bosta dr. Reisman in V. Eržen. — Ob tej priliki se bo razpravljalo tudi o neizplačanih mezdah, ki jih dolguje sladkogorska tovarna, katera se nahaja v poravnavi, svojemu delavstvu.

Nato se je dvignil zastor. »Zarja« je zagrnila delavsko pesem, na novo za godbo na pihala zloženo »Varšavjanko«. Altistka S. Campa je zapela več solospjevov s prijetnim, sočnim altom. Tenorist D. Burger pa dva solospjeva z obsežnim, lepim glasom. I. Skuk je bojevito recital 3 pesmi — 2 sta bili vis major vzeti iz programa. M. Zicherl pa je tehnično dovršeno zaigral solo na saksofon. Pri klavirju sta bila St. Fink in B. Adamič. Lep, družabno topel umetniški večer je bil. »Svobodi« in »Zarji« vse priznanje.

Delavski sport.

Občni zbor S. K. »Svobode«, Maribor. V soboto, 11. t. m., so zborovali naši sportniki, ki so prišli dajati račune o svojem lanskem delovanju. Številne navzoče je pozdravil agilni klubov predsednik s. Oslak, ki je tudi v glavnem omenil uspehe in težave v preteklem letu. Naglašal pa je, da je naša Svoboda zelo napredovala in to klub težkim časom in njej stavljenim ovirami, ki jih je morala včasih s hudimi boji odstranjevati. Toda slova v naših vrstah je premagala vse ovire. Dosegli smo celo to, da bomo že spomladi otvorili lastno igrišče, na katerem se bomo lahko vežbali v miru in ne v skrbi za jutri. To je vsekakor uspeh, ki bo mejnik v zgodovini del. sporta. Toda tudi v moralnem oziru smo lahko ponosni, ker smo vedno in vsepovsod častno zastopali idejo del. sporta! To, kar je tu omenjeno o nogometni sekciji, velja v isti meri za lahkoatletsko, kakor tudi za šahovsko sekcijo. — Tudi poročila ostalih funkcionarjev so bila nad vse zadovoljiva, tako da je bila starem odboru soglasno izrečena zaupnica. Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni večinoma stari odborniki, in sicer: preds. Oslak, nam. Vidovič Stanko, tajnik Selišek, nam. Drčar, blagajnik Hetzl, nam. Vrabl, sekcijski vodja Karner, nam. Allmer, upravitelj igrišča Vrabl; odborniki: Presl, Knez in Ružič; za lahkoatletiko: Beigott, Petejan in Drevenšek; za šah: Vidovič Vili in Reiter; za novoustanovljeno zimskosportno sekcijo: Ružič in Allmer. Z obljubo, da bodo člani v bodočem letu še bolj propagirali idejo delavskega sporta in želi uspehe, je bil uspeh občni zbor zaključen. Svobodaši: »Družnost!«

Plebiscit za Panevropo. Znani propagator miru Coudenhove-Kalergi je izdal oklic, v katerem predlaga, da naj se ob dvajsetletnici izbruha svetovne vojne, to je dne 29. julija 1934 izvede plebiscitno glasovanje za Panevropo ali proti njej. V oklicu pravi: Evropa se nahaja pred izbero, ali naj s svojo dosedanjio politiko pripravlja drugo svetovno vojno, ali pa se naj z nekakšnim evropskim zveznim sistemom za vselej ogne tej nevarnosti. Tudi Evropejci brez fantazije se mora spominjati na to, kam je vedla desorganizacija in kam se grozi, da vede. Ta dan naj odloči, ali so Evropejci za vojno ali za mir.

Splošna hranilnica in posojilnica za Jesenice in okolico,

r. z. z. o. z., Sava—Jesenice

vabi na svoj

REDNI OBČNI ZBOR

ki se vrši v **nedeljo, dne 5. marca 1933 ob 3. uri popoldne** v prostorih Delavskega doma na Savi s temle dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Predložitev računskega zaključka za l. 1932.
4. Poročilo nadzorstva in sklepanje o odvezi načelstvu.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Čitanje revizijskega poročila.
7. Razni predlogi in slučajnosti.

Jesenice-Sava, dne 15. februarja 1933.

Nadzorstvo.

Načelstvo.

Računski zaključek

Sploš. hranilnice in posojilnice za Jesenice in okolico, r. z. z. o. z. Sava-Jesenice za leto 1932.

Račun z gube in dobička z dne 31. decembra 1932.			
Zguba:			Dobiček:
Obresti hranilnih vlog . . .	Din 68.735-54	Obresti posojil . . .	Din 91.700-47
Davki in takse . . .	2.096-10	Obresti naložb . . .	22.353-—
Upravní stroški . . .	12.217-35	Povrnjeni upravni stroški . . .	1.477-89
Odpis inventarja . . .	734-90		
Prebitek . . .	31.747-47		
	Din 115.531-36		Din 115.531-36

Bilanca z dne 31. decembra 1932.			
Aktiva:			Pasiva:
Gotovina dne 31. XII. 1932 . . .	Din 13.725-95	Deleži . . .	Din 19.690-60
Pošilna hranilnica . . .	3.651-27	Hranilne vloge . . .	1.182.335-45
Naložbe . . .	255.573-50	Tekoči račun . . .	3.013-90
Posojila . . .	997.803-52	Predplačane obresti posojil . . .	1.731-50
Zaostale obresti posojil . . .	1.158-50	Rezervni sklad I. . .	21.755-82
Efeki . . .	6.850-—	Rezervni sklad II. . .	25.101-50
Inventar . . .	6.613-50	Prebitek . . .	31.747-47
	Din 1.285.376-24		Din 1.285.376-24

Jesenice-Fužine, dne 31. decembra 1932.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Tivar obleke

Obrambo proti vetru, dežju, burji in slabemu vremenu

nudijo

Tivar Hubertus-plašči

v najboljši kvaliteti po tehle nizkih cenah!

Hubertus-plašči za gospode
Din 320.—, Din 290.—.

Hubertus-plašči za dečke
Din 160.—, 200.—, 240.— in 260.—.

Obiščite naše prodajalne:

Maribor, Aleksandrova c. 7, Glavni trg 2, celje, Kralja Petra c. 29, Ptuj, Slomškova ulica 3,

in Vi se boste lahko sami prepričali o resničnosti zgornje trditve.

Prost ogled brez obveznosti!

Pazite na našo zaščitno znamko in tovarniške cene!

Pazite pred ponaredbami!

Art. L. No. **50**

Prodajna cena **Din** Prodajna cena

Pazite na zgoraj označeno ceno!